

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 7 maja 2010 r.

**Zarząd
Bielskiego Stowarzyszenia
Artystycznego
„Teatr Grodzki”
w Bielsku-Białej**

LKA-4111-01-03/2010/K/10/003

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach skontrolowała Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki” Zakład Aktywności Zawodowej Introligatorsko-Drukarski w Bielsku-Białej, zwany dalej „ZAZ”, w zakresie realizacji wniosków pokontrolnych i wykorzystanie uwag z kontroli nr P/08/100 pn.: „Zasady działania i finansowania zakładów aktywności zawodowej”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 9 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Zarządu w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia kontroli:

- I. NIK pozytywnie ocenia prawidłową realizację następujących wniosków i uwag sformułowanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 20 listopada 2008 r. po kontroli nr P/08/100 pn.: „Zasady działania i finansowania zakładów aktywności zawodowej”:
 1. Wniosek nr 2 – *„Dokonywanie corocznej oceny efektów rehabilitacji osób niepełnosprawnych i bieżącej weryfikacji osiągniętego przez nie poziomu sprawności*

¹ Dz. U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.

społecznej i zawodowej, pozwalającej na ocenę możliwości zatrudnienia u innego pracodawcy oraz opracowanie planów zatrudnienia”.

Roczną ocenę efektów rehabilitacji osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ przeprowadzono w grudniu 2009 r. Przy dokonywaniu oceny uwzględniono osiągnięcia uzyskane przez osoby niepełnosprawne w zakresie sprawności zawodowej i społecznej, w porównaniu do celów, określonych w indywidualnych programach rehabilitacji (IPR). Podkreślić należy, że na podstawie ww. ocen, zakres rehabilitacji przyjęty w IPR był weryfikowany, stosownie do aktualnych potrzeb poszczególnych osób. Dla sześciu pracowników, którzy osiągnęli odpowiedni poziom sprawności zawodowej i społecznej, opracowano indywidualne plany zatrudnienia u innego pracodawcy.

Wykorzystano również uwagi dotyczące poprawności opracowywania IPR. Stosownie do wymogów § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2007 r.², w sprawie zakładów aktywności zawodowej (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie zaz”), określono w nich m.in. zasady i metody poprawy sprawności psychofizycznej oraz zaradności osobistej i funkcjonowania w społeczeństwie. Programy rehabilitacji oraz plany zatrudnienia zatwierdził Dyrektor ZAZ.

2. Wniosek nr 3 – *„Intensyfikowanie działań w zakresie poszukiwania właściwych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ”.*

W ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy (PUP), organizowano spotkania mające na celu m.in. prezentację sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Ponadto ofert miejsc pracy dla niepełnosprawnych osób poszukiwano przez internet. Pracownicy niepełnosprawni nie skorzystali jednak z 5 wyłonionych tą drogą ofert. Podjęto także współpracę z 4 zakładami pracy w celu zorganizowania praktyk zawodowych, a w dalszej perspektywie zatrudnienia w tych zakładach. W okresie od 1 lipca 2009 r. do 31 stycznia 2010 r. praktyki zawodowe odbyło 8 osób, z czego 1 została zatrudniona a jedna podjęła studia, natomiast 4 osoby odmówiły podjęcia pracy w ramach praktyki, z uwagi na stan zdrowia i trudności z dojazdem do zakładów pracy.

3. Wniosek nr 4 – *„Podjęcie stosownych działań w celu zatrudnienia rehabilitanta posiadającego wymagane kwalifikacje, określone we wniosku o utworzenie ZAZ”.*

² Dz. U. Nr 242, poz. 1776

Z dniem 20 października 2008 r. zatrudniono rehabilitanta, który spełniał warunki określone we wniosku o utworzenie ZAZ, poza 5 letnim stażem pracy. Osoba ta była jedynym kandydatem spośród 10, którzy odpowiedzieli na ofertę pracy, który zgodził się objąć stanowisko rehabilitanta na warunkach zaproponowanych przez Stowarzyszenie.

4. Wniosek nr 5 – *„Przedkładanie Marszałkowi Województwa preliminarzy kosztów działalności ZAZ w wymaganych terminach”*.

Preliminarz kosztów działalności ZAZ na 2009 r. Stowarzyszenie przekazało Marszałkowi Województwa Śląskiego 29 września 2008 r., a preliminarz na 2010 r. przesłano 25 września 2009 r. W obu przypadkach preliminarze przekazano w wymaganym terminie, tj. do 30 września roku poprzedzającego rok, którego dotyczyły.

- II. Równocześnie NIK negatywnie ocenia realizację wniosku nr 1 - *„Bieżące przekazywanie naliczonych kwot na Zakładowy Fundusz Aktywności, na wyodrębniony rachunek bankowy funduszu, z uwzględnieniem kwot należnych za lata 2006 – 2008”*.

Stosownych wpłat dokonywano wprawdzie na wydzielony rachunek bankowy Zakładowego Funduszu Aktywności (dalej Fundusz Aktywności), jednak nie w wymaganych kwotach i z opóźnieniem, a ponadto ze środków przeznaczonych na inny cel. I tak:

- naliczone zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych za lata 2006 – 2010 (do 28 lutego) wynosiły łącznie 180 568,90 zł. Środki te, zgodnie z art. 38 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych³, powinny być przekazane w 90 % na Fundusz Aktywności i w 10 % na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej PFRON), zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 2008 r., a od 1 stycznia 2009 r. - w pełnej kwocie na Fundusz Aktywności. Natomiast Stowarzyszenie do 28 lutego 2010 r. na ww. fundusze wpłaciło 173 684,50 zł, a pozostałą kwotę 6 884,40 zł wpłaciło dopiero w toku nin. kontroli.

W ocenie NIK powyższej nieprawidłowości nie usprawiedliwia w pełni okoliczność przedstawiona w wyjaśnieniu Dyrektora ZAZ, że Marszałek Województwa Śląskiego zbyt późno przekazał środki na funkcjonowanie ZAZ, bowiem Środki na ten cel Stowarzyszenie otrzymało 27 stycznia 2010 r., a wpłaty dokonano dopiero 23 marca 2010 r.,

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307

- równowartość podatku od nieruchomości, użytkowanej przez ZAZ za lata 2006 – 2010 (do 28 lutego), wynosiła 22 225,0 zł. Kwotę tę przekazano na Fundusz Aktywności w 19 transzach w okresie od 10 lutego 2009 r. do 16 marca 2010 r., przy czym 71,48 % tych wpłat (15 904 zł) sfinansowano ze środków PFRON przekazanych za pośrednictwem Marszałka Województwa na dofinansowanie działalności obsługowo-rehabilitacyjnej ZAZ, a pozostałe 28,52 % (6 346 zł) pokryto z dochodów z działalności gospodarczej prowadzonej przez ZAZ. Wykorzystanie kwoty 15 904 zł było niezgodne z obowiązującymi przepisami. Katalog kosztów, które mogą być sfinansowane ze środków PFRON, podany w § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zaz, nie obejmuje wydatków z tytułu wpłat równowartość podatku od nieruchomości na Fundusz Aktywności,
- z uzyskanych w latach 2006 – 2009 wpływów z dochodu, związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą, w wysokości 84 338,24 zł na Fundusz Aktywności, przekazano tylko 51.338,24 zł, czyli 60,87 %. Zgodnie z art. 31 ust. 4 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych⁴ (dalej ustawa o rehabilitacji), wpływy z dochodu związanego z działalnością gospodarczą prowadzoną przez zaz, powinny być przekazane na wspomniany Fundusz Aktywności w pełnej kwocie.

Według wyjaśnienia Dyrektora ZAZ, na Fundusz nie przekazano pełnej należnej kwoty, gdyż „...część środków pieniężnych (z działalności gospodarczej) zablokowana jest w należnościach od kontrahentów, jak również w materiałach przeznaczonych do bieżącej produkcji...”.

Odpowiedzialność za wykorzystanie niezgodnie z obowiązującymi przepisami części środków PFRON przekazanych za pośrednictwem Marszałka Województwa oraz wpływów dochodów z działalności gospodarczej ponoszą:

- Główna Księgowa Stowarzyszenia, której Zarząd udzielił pełnomocnictwa do samodzielnego dysponowania środkami pieniężnymi oraz dokonywania transakcji w systemie bankowości elektronicznej,
- Zarząd Stowarzyszenia z tytułu braku nadzoru. Zgodnie ze statutem, Zarząd ponosi odpowiedzialność za kierowania całokształtem działalności Stowarzyszenia.

Zdaniem NIK, na krytyczną ocenę pod względem legalności, zasługuje porozumienie zawarte 5 stycznia 2009 r. pomiędzy Zarządem Stowarzyszenia i Dyrektorem ZAZ, zgodnie

⁴ Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.

z którym to ZAZ miał dokonać zaległej wpłaty i realizować bieżące wpłaty kwot uzyskanych z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, bezpośrednio na konto Funduszu Aktywności. Natomiast zgodnie z art. 31 ust. 4 ustawy o rehabilitacji, dokonywanie wpłat na Fundusz Aktywności należności z tytułu zwolnień z podatku od nieruchomości jest obowiązkiem organizatora zakładu aktywności zawodowej.

Według wyjaśnienia Przewodniczącego Zarządu, złożonego w trybie art. 59 ustawy o NIK, w dniu 8 kwietnia 2010 r. Stowarzyszenie przekazało na rachunek bankowy Funduszu Aktywności kwotę 22 250 zł. Natomiast ZAZ w dniu 9 kwietnia 2010 r. przekazał 15 904 zł na rachunek prowadzony przez Stowarzyszenie dla środków PFRON, przekazywanych przez Marszałka oraz 6 346 zł na rachunek prowadzony dla działalności gospodarczej.

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z § 11 umowy zawartej 6 grudnia 2004 r. pomiędzy Stowarzyszeniem i Województwem Śląskim, w przypadku wykorzystania przez organizatora zas środków PFRON niezgodnie z umową lub przepisami, wspomniana umowa może być rozwiązana przez Województwo. Ponadto, Województwo określa kwotę środków finansowych, do której zwrotu zobowiązany jest organizator wraz z odsetkami, jak za zaległości podatkowe.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Poinformowanie Marszałka Województwa Śląskiego o okolicznościach i sposobie wydatkowania środków PFRON, przekazanych za pośrednictwem Marszałka, w celu umożliwienia podjęcia decyzji związanej z oceną ich wykorzystania.**
- 2. Przekazanie na Zakładowy Fundusz Aktywności zaległej kwoty 33 000 zł, uzyskanej z tytułu wpływów z dochodu związanego z działalnością gospodarczą prowadzoną przez ZAZ.**
- 3. Bieżące realizowanie zobowiązań wobec Zakładowego Funduszu Aktywności.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Zarząd, w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i ocen oraz wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi prawo zgłoszenia do

Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.